

Міністерство освіти і науки України

Кіцманський коледж

Подільського державного аграрно-технічного університету

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова відбіркової комісії

Ю.М. Філіпчук

«27» квітня 2018 рік

ПРОГРАМА

**співбесіди з конкурсного предмета «Історія України»
для вступників на основі базової загальної середньої освіти**

Розглянуто і схвалено

на засіданні циклової комісії

гуманітарних та

суспільно-політичних дисциплін

Протокол №9 від "27 квітня " 2018р.

Голова циклової комісії О.О. Пасічник

2018 рік

Пояснювальна записка

Програма співбесіди з конкурсного предмета «Історія України» розроблено з урахуванням чинних програм з історії України для учнів 5-9 класів (Навчальна програма зі змінами, затвердженими наказами Міністерства від 04.08.2014 № 895) для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» на основі базової загальної середньої освіти. Відповідно до правил прийому Кіцманського коледжу Подільського ДАТУ право на зарахування за результатами співбесіди мають:

особи, визнані інвалідами війни відповідно до пунктів 10-14 статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

особи, яким Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» надане право на прийом без екзаменів до державних закладів вищої освіти за результатами співбесіди;

особи з інвалідністю, які неспроможні відвідувати заклад освіти (за рекомендацією органів охорони здоров'я та соціального захисту населення).

Програма складається із пояснювальної записки, змісту дисципліни, орієнтованих питань із співбесіди, критерій оцінювання та рекомендованої літератури. Результати співбесіди оцінюються за 12-бальною шкалою.

Тема 1. СТАРОДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Первісний лад на території України. Трипільська культура. Грецькі міста-держави Північного Причорномор'я та їх вплив на етнічні та соціальні процеси регіону. Давні слов'яни. Розклад первісного ладу. Утворення племінних союзів у східних слов'ян. Заснування Києва.

Тема 2. РАННЬОФЕОДАЛЬНА ДЕРЖАВА КИЇВСЬКА РУСЬ (IX-XII ст.)

«Норманська теорія» походження Русі. Об'єднання східнослов'янських племен навколо Києва. Соціально-економічний і політичний лад Київської Русі (IX-XI ст.). Впровадження християнства. Міжнародне становище Давньоруської держави. Місце культури Русі в світовій культурі.

Тема 3. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ У XII - ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIV ст.

Причини феодальної роздробленості. Формування місцевих князівських династій. Соціально-економічний і політичний лад Галицько-Волинського князівства. Данило Галицький. Боротьба з монголо-татарською навалюю. Занепад Галицько-Волинської держави.

Тема 4. ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОСТІ У XIV - ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст.

Походження і поширення етноніму «Україна». Характеристика основних ознак української народності. Походження української національної символіки.

Тема 5. ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ПЕРІОД УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIV - ПЕРША ПОЛОВИНА XVII ст.)

Входження українських земель до складу Великого князівства Литовського. Кревська унія 1385 р. Загарбання українських земель шляхетською Польщею. Люблінська унія 1569 р. Брестська церковна унія 1596 р. Братства в Україні. Адміністративно-політичний устрій України у складі Речі Посполитої у др. пол. XVI століття. Утворення Кримського ханства. Турецько-татарські напади на Україну.

Тема 6. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ НАПРИКІНЦІ XIV - ПЕРШОЇ ПОЛОВИНІ XVII ст.

Стан сільського господарства, техніка землеробства. Панщинно-фільваркове господарство. Сільська община і дворище. Литовські статuti. Закріпачення селянства. Розвиток ремесла. Промисли. Торгівля. Рівень розвитку товарно-грошових відносин. Міста. Магдебурзьке право.

Тема 7. УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО

Причини та передумови формування козацтва як суспільного явища. Територія і час формування. Виникнення козацьких Січей та місця їх розташування. Д. Вишневецький. Господарські заняття козаків. Військово-адміністративний устрій Запорізької Січі. Козацьке звичаєве право. Утворення реєстрового козацтва. Селянсько-козацькі повстання кінця XVI- першої чверті XVII ст. Боротьба козацтва проти турецько-татарської агресії. П. Сагайдачний.

Тема 8. ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В СЕРЕДИНІ XVII ст. ПІД ПРОВОДОМ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Причини, характер і рушійні сили визвольної війни. Б.Хмельницький. Перші перемоги. Формування української державності в ході війни. Внутрішня і зовнішня політика гетьманського уряду. Военні дії 1649-1653 рр. Українсько-російський договір 1654 р. Приєднання України до Росії. «Березневі статті» 1654 р. Війна України і Росії з Польщею у 1654-1656 рр. Віденське перемир'я 1656 р. Загострення суперечностей між Б.Хмельницьким і Москвою.

Тема 9. ГЕТЬМАНЩИНА. РУЇНА.

Боротьба старшинських груп. І. Виговський та його політика. Гадяцька угода 1658р. Ю.Хмельницький. Переяславські статті 1659р. Розкол Гетьманщини. Руїна. Чорна рада 1663 р. Політика П. Дорошенка. Гетьман І. Самойлович. Конотопські статті 1672 р. Чигиринські походи турецько-татарських військ та їх провал. «Вічний мир» 1686 р. Остаточне закріплення розчленування України. Обрання гетьманом І.Мазепи. Коломацькі статті 1687р.

Тема 10. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК І СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ДЕРЖАВИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст.

Адміністративно-політичний устрій Лівобережжя. Обмеження влади лівобережних гетьманів. Зміцнення позицій російських воєвод. Підпорядкування української церкви Московській патріархії. Слобідська Україна: заселення, адміністративний устрій, система управління. Соціально-економічні наслідки визвольної війни 1648-1657 рр. Феодально-кріпосницька політика козацької старшини. Економічний розвиток Лівобережної та Слобідської України. Політичне та економічне становище Запоріжжя.

Тема 11. РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У XIV-XVII ст.

Умови й загальна характеристика розвитку культури України. Зміни в національній мові. Народна поетична творчість. Думи та історичні пісні. Книгодрукування в Україні. Освіта. Література. Літописання. Зародження театру і музика. Архітектура і образотворче мистецтво.

Тема 12. УКРАЇНА В ПЕРІОД РОЗВИТКУ РОСІЙСЬКОГО АБСОЛЮТИЗМУ

Україна в роки Північної війни. Союз Мазепи з Карлом XII та його наслідки. Конституція П. Орлика. Централізаторська політика російських імператорів і ліквідація гетьманства в Україні. Знищення залишків національної державності на Лівобережній Україні у другій половині XVIII ст.

Скасування козацької системи управління і козацького війська на Слобідській Україні. Запорізьке козацтво в 1709-1775 рр. Ліквідація Запорізької Січі. Приєднання Північного Причорномор'я, Приазов'я та Криму до Російської держави. Утворення Новоросійської губернії. Входження Правобережної України до складу Російської держави. Загарбання Галичини і Буковини Австрією та їх становище наприкінці XVIII ст.

Тема 13. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ДЕРЖАВИ У XVIII ст.

Розвиток продуктивних сил у сільському господарстві і промисловості. Мануфактурне виробництво. Розвиток міст. Торгівля. Ярмарки. Чумацький промисел. Політика царського уряду в галузі торгівлі. Зростання старшинського та дворянського землеволодіння. Обезземелення селян і козаків. Юридичне оформлення кріпосного права.

Тема 14. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ У XVIII ст.

Ліквідація козацтва в Речі Посполитій. Гайдамацький рух. Посилення руху опришків. Соціальний і національний гніт на Правобережжі. Коліївщина 1768р. Вплив гайдамаччини на Лівобережжя, Слобожанщину і Запоріжжя.

Тема 15. РОЗКЛАД ФЕОДАЛЬНО-КРІПОСНИЦЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Зміни в політико-адміністративному устрої Наддніпрянської України в першій половині XIX ст. Початок розкладу феодально-кріпосницької системи господарювання. Розвиток промисловості та торгівлі. Загострення соціальних суперечностей. Україна в зовнішній політиці Російської держави.

Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії (кінець XVIII - перша половина XIX ст.)

Тема 16. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ В УКРАЇНІ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Опозиційність масонських лож. Таємні організації декабристів в Україні та їх розгром. Кирило-Мефодіївське братство. Т. Шевченко. Національне питання на західноукраїнських землях. Діяльність «Руської трійці». Політизація західноукраїнського національно-визвольного руху під час революції 1848 -1849 рр.

Тема 17. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Україна в Кримській війні 1854-1855 рр. Підсумки і наслідки селянської реформи 1861 р. Демократичні реформи другої половини XIX ст. Промисловий переворот. Розвиток міст. Торгівля. Соціально-економічні процеси на західноукраїнських землях.

Тема 18. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Періодизація українського національного руху. Польський національний рух та українофільство 50-х - початку 60-х рр. Валуєвський циркуляр 1863 р. Наступ реакції на український рух у 70-ті рр. Ємський указ 1876 р. Громадівський рух. М. Драгоманов. Народництво в Україні. Активізація громадівського студентського руху у 90-х роках. Опозиційна діяльність земств. Суспільно-політичний рух на західноукраїнських землях.

Тема 19. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Становлення та консолідація української нації. Освіта та наука. Розвиток літератури, архітектури, скульптури, живопису. Театр і музика.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ СПІВБЕСІДИ

1. Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України.
2. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.
3. Утворення Київської Русі. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого.
4. Запровадження християнства як державної релігії.
5. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі.
6. Розвиток культури та освіти Київської Русі та Галицько-Волинської держави.
7. Боротьба Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Вхідження українських земель до складу інших держав.
8. Виникнення українського козацтва. Соціально-економічне життя.
9. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Змінив соціальної структури українського суспільства.
10. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 90-х рр. XVI ст. Братський рух. Утворення греко-католицької церкви. Розвиток культури й освіти.
11. Участь українського козацтва в Хотинській війні. Козацькі повстання 1620–1630-х рр.
12. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Зовнішньо-політична діяльність уряду Б. Хмельницького
13. Московсько-українська угода від 1654 року (Переяславська рада).
16. Гетьманування І. Мазепи.
17. Зміст основних положень Конституції Пилипа Орлика;
18. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Діяльність Кирило - Мефодіївського братства. Т.Г. Шевченко.
19. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів.
20. Адміністративно-територіальний поділ українських. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. (кін. XIX - поч. XX ст).
21. Схарактеризувати політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель, її наслідки. Реформи Марії Терезії та Йосифа II. Початок національного відродження, форми соціального протесту населення.
22. Реформи 60-70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Валуєвський циркуляр -

від 1863р. Емський указ від 1876р;

23. Піднесення української культури. Освіта. Розвиток науки. Розвиток літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва в пол. XIX - поч. XX ст.

24. Тенденції соціально-економічного та політичного розвитку українських земель у складі Російської імперії на початку XX ст., причини та наслідки посилення національного гніту в даний час.

25. Охарактеризувати особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., зміни в соціальному складі населення, основні течії суспільно-політичного руху (москвофіли та народовці); діяльність «Просвіти» та Наукового товариства ім. Т. Шевченка, процес утворення українських політичних партій у Галичині.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ АБІТУРІЄНТІВ

Рівні	Бали	Критерії оцінювання
1. Початковий	1	Відсутнє знання основного програмного матеріалу; Абітурієнт може відтворити кілька історичних термінів, явищ, повинен вибрати вірний варіант відповіді (на рівні «так-ні»);
	2	Частково визначає хронологічну послідовність подій; Розрізняє окремі історичні події та явища без зв'язку між ними. Немає знань більшої частини програмного матеріалу та головного фактичного матеріалу;
	3	Немає розуміння ходу історичного розвитку України в цілому і окремих його етапів; Відсутнє розуміння історичних закономірностей та взаємозв'язків; Відсутнє володіння необхідними для виконання завдання вміннями; Має фрагментарні уявлення про роботу з історичними джерелами.

2. Середній	4	<p>Наявні знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкривається неповно, абітурієнт показує лише окремі знання і вміння;</p> <p>Слабко орієнтується в поняттях;</p> <p>Має фрагментарні навички в роботі з історичними документами;</p>
	5	<p>Самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі;</p> <p>Здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання;</p> <p>Знає основні дати;</p> <p>Орієнтується в хронології;</p>
	6	<p>Показано загальні знання з історії України, допускаються суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу.</p>
3. Достатній	7	<p>Абітурієнт правильно відтворює логіку історичних подій, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, оцінює діяльність історичних постатей;</p>
	8	<p>Абітурієнт має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал в стандартних та змінених нестандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події;</p>
	9	<p>Абітурієнт вільно оперує вивченим матеріалом, самостійно аналізує та систематизує історичні явища;</p> <p>Абітурієнт виконує прості творчі завдання, володіє методами аналізу історичних явищ, процесів, подій, однак допускаються незначні помилки.</p>
	10	<p>Абітурієнт має глибокі та повні знання історичних</p>

4. Високий		<p>подій, явищ, лідерів; може визначати тенденції та протиріччя історичних процесів;</p> <p>Вирішує творчі завдання;</p> <p>Вільно володіє визначеними програмою знаннями, вміннями;</p>
	11	<p>Вільно орієнтується у нестандартних ситуаціях;</p> <p>Відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної;</p> <p>Здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну;</p>
	12	<p>Абітурієнт здатен до самостійного вивчення матеріалу;</p> <p>Абітурієнт має системні знання, вміє їх самостійно набувати.</p>

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Березанська С.К., Гладилін В.М., Гладких М.І., Котова Н.С. Давня історія України: В 3-х т./ П.П.Толочко. - К.: Наукова думка, 1997.
2. Бойко А.В., Турченко Ф.Г. Історія рідного краю. 9 клас: Підручник для 9 : середньої загальноосвітньої школи / Ф.Г .Турченко. - Запоріжжя: Прем'єр, 2000-127 с.
3. Власов В.С. Історія України. 7 клас: Навч.посібник. - К.: АСК, 2001.- 269 с.
4. Власов В.С. Історія України. 8 клас: Навч.посібник. - К.:АСК, 2000. - 256 с.
5. Заруба В.М. Історія України (XVI-XVIII ст.): Навчальний посібник для 8 кл. - Дніпропетровськ: Ліра, 2001. - 223 с.
6. Ю.Заруба В.М. Історія України (3 прадавніх часів до кінця XV ст.): Навчальний посібник для 7 кл. - Дніпропетровськ: Ліра, 2001. - 180 с.
7. Енциклопедія історії України: Т. 1 – 5, НАН України. – К.: Видавництво «Наукова думка», 2003-2009.
8. Історія України. Енциклопедичний довідник. – К., 2008.
9. Кульчицький С. В., Мицик Ю. А., Власов В. С. Історія України. Повний курс підготовки для вступу до вищих навчальний закладів. – К.: Видавництво «Література ЛТД», 2009.
- 10.Лях Р.Д., Темірова Н.Р. Історія України з найдавніших часів до середини 11.XIV ст.: Підручник для 7 кл. - К.: Генеза, 1996. - 120 с.
12. Лях С.Р., Лях О.К. Історія рідного краю. 8 клас: Запорізький край у козацьку добу / Ф.Г.Турченко. - Запоріжжя: Прем'єр, 2003. - 188 с.
- 13.Турченко Ф.Г., Мороко В.М. Історія України (кінець XVIII-XX ст.).- Запоріжжя: Просвіта, 2000. - 424 с.
14. Швидько Г.К. Історія України XVI-XVIII ст.: Підручник для 8 кл. - К.: Генеза, 2002. - 302 с.